

TÚZRŐLPATTANT TÖRTÉNET

Az első száz négyzetméter

A tavaszias napsütésben, arcpirító szélben szaporán halad a munkával a sarjakat visszavágó munkacsapat. Amikor néhány percre megpihennek, hogy a maradék tejjel szomjukat oltsák, érzik a levegő mardosását, a tejeszacskó dermesztő tapadását.

A vermelőkapával gödröt vájnak a felengedett talajba a tűzrakáshoz. Csakhamar lángot vet a gally, néhány lángnyelv felcsap, hullámain a leheletfinom, izzó pernye. Egyik a csomókba sűrűsödött perjék között landol, s máris ég a tucatnyi szár, azután a szomszéd csomó és egyre nyúlik a tűzvonal. A dolgozók kétségbesetten csapkodnak a lángokra, de kevesen vannak az elhatalmasodó, fekete pásztaához.

A következő hektár

A gyepek talaj közelében még cuppogó nedves, így csupán átfut a területen a tűz, s a cser újulat térdmagasságban csörrenő levelei jórészt a fakó felújítás rozsdás díszei maradnak. A madártávlátban gyakorló helikopteres egység nem tulajdonít nagyobb jelentőséget a gép alatt tárt karokkal integetőknek, a hőmpölygő bodor füstnek. Talán még vissza is integetnek, gondolván:

„— Korán kezdik az idén a tarlóégetést! Máskor az aratás után szokás, most meg már vetés előtt!”

A repülőtér irányába húz el a mozgékony „szitakötő”, ott mintha leszállna. Talán mégis riasztja a pilóta a tűzoltóságot?!

A második féldő

Ínszakító rohanás a mérföldnyire bűvő tanyáig, hátha a telefonos bejelentés még idejében riaszt segítséget az oltáshoz. A személyi igazolvány a tűzrakás mellett, a táskában maradt, emiatt a tűzoltóság ügyeleteseként kétkedve nyugtázza a hírt, mintha azt várná, hogy közben máshonnan is megerősítik. Szerencsére az erdősítés illetékes gazdái is híret vették az eseménynek, a tűzriadó tehát „sínen van”. A közben a helyszínrre ért első tűzoltók lapátokkal csapkodják el a lángoló góccokat, az odasiető erdészeti személyzetet már a gyászos zárójelenet fogadja. Nincs más hátra, mint a jegyzőkönyv kitöltése, az eredmény rögzítése, tűz—erdősítés: 2—0.

Hogy miért kettő? Két dolog történhet az erdősítéssel ugyanis. Vagy töre kell vágni a cser csemeték nagyobbik részét, vagy szerencsés esetben minden csemete úgy fejlődik tovább, mintha mi sem történt volna. Azért mégse legyen mindegy az erdősítéseink körültekintő védelme!

Apatóczy István

Az erdőirtás többféleképpen is hozzájárul a talajpusztuláshoz. Az erdők — mint tudjuk — a vízháztartás szempontjából „szivacsoshatást” fejtenek ki: előbb magukba szívják a csapadékot, aztán nagyjából egyenletesen kibocsátják. Amíg az erdők sértetlenek, addig a folyók egész éven át többé-kevésbé egyenletesen szállítják a vizet vízgyűjtő területükről. Ha viszont kiirtják az erdőket, akkor teljesen megváltozik hatalmas területek vízháztartása: egyenletes vízhozam helyett árvizek és szárazságok kezdik váltogatni egymást. Ennek egyik következménye, hogy a medrekebb lejtőkről a víz egyszerűen lemossa a talajt. Az erdőirtás ezenkívül szabad utat nyit a szél talajpusztító hatás előtt is.

Az erdőirtás üteme több mint nyugtalanító: évente 12 millió hektár erdőt teljesen kiirtanak — elsősorban a trópusokon — 11 és fél millió hektárt pedig erősen lepusztítanak. A pusztítás megoszlása a felhasználó „ágazatok” között:

- 5 millió hektárt a szegényparasztok irtanak ki, hogy termőföldhöz jussanak;
- 4 millió hektár a tűzifaszükséglet fedezése céljából esik áldozatul;
- 2 és fél millió hektárt pedig marhatenyésztők égetnek fel, hogy állataik számára legelőt nyerjenek.

Ha az erdőirtás ilyen ütemben folytatódik, akkor 50 éven belül szinte teljesen el fognak tűnni a trópusi erdők, amelyek, élőviláguk gazdagságát tekintve, a Föld legértékesebb ökoszisztémái közé tartoznak.

Nem vigasztaló a helyzet szántók vonatkozásában sem. Rengeteg termőföld vész el urbanizáció, iparosítás és útépités miatt is. Ha folytatódnak a jelenlegi tendenciák, 1975. és 2000. év között 25 millió hektár termőföld fog kiesni a mezőgazdasági termelésből, azaz akkora terület, amely 80 millió ember táplálékát biztosítja.

(THE GLOBAL 2000, Ref.: Dobay P.)